Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

28.9.2022

Maa- ja metsätalousvaliokunta
mmv@eduskunta.fi

Viite: HE 164/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maatalouden rakennetuista annetun lain, porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain ja kolttalain sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta

Lapin ELY-keskus kiittää lausuntomahdollisuudesta ja antaa seuraavan lausunnon Lapin erityislaeista:

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetukilaki

Tuen hakeminen 48 §

Tukea haetaan ensisijaisesti Hyrrä-järjestelmässä. Koska Hyrrään ei ollut mahdollista tehdä saamenkielisiä toiminnallisuuksia, tulee saamenkieltä käyttävän hakijan toimittaa hakemus paperisena tai PDF:nä Lapin ELY-keskukseen. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että saamenkielisen hakemuksen koko käsittelyprosessi on hoidettava saamen kielellä. Suomessa on kolme saamenkieltä: pohjoissaame, inarinsaame ja koltansaame. Heitä kaikkia on palveltava heidän omalla kielellään, mikäli he toimittavat saamenkielisen hakemuksen. Lisätietopyynnöt ja päätökset tulee käännättää saameksi. Tämä lisää hakemuksen käsittelyaikaa. Lisäksi on huomioitava, että kääntäjillä ei ole käännöksistään virkavastuuta. Lapin ELY-keskus ei voi varmistaa käännöksen oikeellisuutta. Lapin ELY-keskukselle tulee osoittaa resursseja käännösten hankintaan.

Avustusmuotoisen aloitustuen maksaminen 56 §

Lapin ELY-keskus esittää, että aloitustuen maksatukseen säädettäisiin vastaava toteuttamisajan pidennys, kuin muuhun tukeen on säädetty. Aloitustuen saaja voi olla esimerkiksi suorittamassa asepalvelusta silloin, kun maksuerää tulisi viimeistään hakea.

Hallituksen esityksessä todetaan, että ”Nyt esitettävillä tukiehtojen muutoksilla ei ole suoraa vaikutusta valtion menoihin tai Makeran varojen kokonaistarpeeseen, sillä rakennetuet myönnetään valtion talousarviossa ja Makeran käyttösuunnitelmassa tarkoitukseen käytettävissä olevien varojen rajoissa. Jos haettu tukimäärä ylittäisi käytettävissä olevien varojen määrän, tuettavat hakemukset valittaisiin valintamenettelyn perusteella elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille osoitettujen varojen rajoissa.”.

LAPIN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS
0295 037 000
www.ely-keskus.fi
Y-tunnus 2296962-1
Kirjaamo
PL 8060, 96101 Rovaniemi
kirjaamo.lappi@ely-keskus.fi

Lapin ELY-keskus pitää erittäin tärkeänä, että kaikkiin tuen ehdot täyttäviin hakemuksiin on mahdollista tehdä myöntö. Määrärahassa tulee olla joustoa, mikäli aloitustukiin varattu määräraha osoittautuu riittämättömäksi.

Määrärahat

Komission vuonna 2016 antaman täytäntöönpanopäätöksen (C(2016) 1752 final) mukaisesti perinteisten porotalousjärjestelmien investointitukeen voidaan myöntää kansallista tukea enintään 2 miljoonaa euroa vuodessa. Lapin ELY-keskus esittää, että komission päätöksen mukaista 2,0 miljoonan euron enimmäisavustusmäärärajaa pyrittäisiin korottamaan mahdollisimman pian.

Kolttalain toimeenpanoon tulee jatkossa myöntää erillinen määräraha, jotta kolttalain mukaiset avustukset eivät kuluttaisi porotalouselinkeinon kehittämiseen osoitettavaa määrärahaa.

Kolttalaki

Lapin ELY-keskus toteaa, että esitetyt muutokset ovat lähinnä teknisluonteisia, lukuun ottamatta joitakin porotalouden ja luontaiselinkeinolain kohtia, joilla on vaikutusta kolttalakiin. Lapin ELY-keskus kannattaa kolttalain laajempaa tarkastelua.

Kolttalaki on vanha ja vaatisi nykyaikaistamista. Nykyisessä muodossaan laki on osin tulkinnanvarainen ja aiheuttaa haasteen lain toimeenpanon kannalta. Lain tulisi palvella paremmin sen 1 § tarkoitusta. Erityisesti kolttatilojen säilyminen kolttien hallinnassa on asia, johon tulisi löytää ratkaisuja lakitasolla. Nykyisessä muodossaan kolttalaki kannustaa uuden tilan rakentamiseen sen sijaan, että vanha kolttatila siirtyisi nuoremmalle kolttasukupolvelle. Mikäli avustuksen myöntäminen vanhan kolttatilan ostoon olisi mahdollista, voisi se lisätä kolttatilojen säilymisen kolttien hallinnassa/omistuksessa. Viime vuodet ovat osoittaneet, että vanhoja kolttatiloja siirtyy muille kuin koltille. Kolttalaissa ja asetuksessa on lisäksi lukuisia pienempiä uudelleen tarkasteltavia asioita sekä ristiriitaisuuksia lain ja asetuksen kesken.

Lapin ELY-keskus ehdottaa poistettavaksi tai muutettavaksi nyt muutoksen kohteena olevan kolttalain 8.3 §:n. Em. kohdan mukaan yritystoimintaa tuetaan maaseudun kehittämisen tukemisesta annetun lain mukaan, kuitenkin niin, että tuki rahoitetaan kansallisin varoin. Käytännössä tämä ei ole mahdollista, koska Makerasta ei ole tähän omia määrärahoja ja Hyrrään tulisi rakentaa tälle oma tukimuoto. Todellisuudessa koltta-alueella muuta kuin maataloutta ja kalastusta harjoittavat yritykset ovat samalla “viivalla” muiden maaseuturahaston tuen hakijoiden kanssa. Tukea tulee hakea maaseuturahastosta ja se myönnetään EU-osarahoitteisena. Saman momentin lopussa kerrotaan, että “Toimenpiteeseen voidaan myöntää avustuksen lisäksi tässä laissa tarkoitettua tuettua lainaa ja valtiontakausta.”. Em. Kohta on edelleen ongelmallinen, koska käytännössä näin ei voida toimia. Asiakkaan tulisi hakea lainaa yhtä aikaa kuin hakisi avustusta maaseuturahastosta. Ongelmana on, että lainaan liittyvä tuki tulisi vähentää myönnettävästä avustuksesta, mutta lainaan liittyvää tukea ei ole määritelty.

ELY-keskus toistaa aikaisemmin toteamansa: kolttalain ja poro- ja luontaisleinkeinojen rahoituslain toimeenpanoon tulee osoittaa vuosittain erilliset, riittävät määrärahat.

11.7.2022

Linjakumpu Hannu 91064542V

Allekirjoittaja Linjakumpu Hannu 91064542V
DN: cn=Linjakumpu Hannu 91064542V, c=FI, o=Lapin ELY-keskus, email=hannu.linjakumpu@ely-keskus.fi
Päivämäärä: 2022.09.28 12:07:00 +03'00'

Hannu Linjakumpu
Yksikön päällikkö

A018411

Allekirjoittaja A018411
DN: cn=A018411, ou=Ely, email=paivi.kainulainen@ely-keskus.fi
Päivämäärä: 2022.09.28 10:20:33 +03'00'

Päivi Kainulainen
Porotalousasiantuntija